

PRENUMERATA:

Z odnośnieniem do domu
lub przesyłką pocztą:
rocznie 24 mk., półrocz-
nie 12 mk., kwartalnie
mk., miesięcznie 2 mk.

Numer pojedynczy
15 fenigów.

MONITOR POLSKI

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

Redakcja i Administracja Pl. Małachowskiego Nr. 4.

Redakcja otwarta od 9—1 i 5—6 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

RESKRYPT

Rady Regencyjnej o organizacji archiwów państwowych i o opiece nad archiwami.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO postanowiliśmy i stanowimy, co następuje:

I. Wydział archiwów państwowych.

Art. 1. Przy Ministrze W. R. i O. P., jako zwierzchniku archiwów państwowych, istnieje Wydział Archiwów Państwowych, pod kierunkiem Naczelnika Wydziału.

Art. 2. Do zadań W. A. P. należy:

- zarząd archiwów państwowych;
- opieka techniczno-naukowa nad archiwami i zbiorami archiwalnymi, należącymi do instytucji publicznych, miejskich, gminnych i t. p.;
- ratowanie istniejących w kraju zabytków archiwalnych od zniszczenia, oraz udzielanie rady i pomocy w sprawach, związanych z ochroną i przechowywaniem takich zabytków, będących w posiadaniu prywatnym;
- rewindykacja zbiorów archiwalnych, stanowiących własność Państwa Polskiego.

II. Archiwa Państwowe.

Art. 3. Archiwa Państwowe są instytucjami przeznaczonymi:

- do przechowywania aktów i dokumentów, które powstały i powstawać będą wskutek urzędowania i czynności władz, urzędów i wogóle jakichkolwiek organów Państwa Polskiego, władz kościelnych, wyznaniowych, instytucji i korporacji publicznych i prywatnych na ziemiach polskich istniejących, dalej organów państwowych rosyjskich, które działały w obrębie Państwa Polskiego, a także organów władz okupacyjnych niemieckich i austriacko-węgierskich, o ile co do tego nastąpi osobne porozumienie Rządu Polskiego z rzeczonymi władzami;

- do gromadzenia i przechowywania wszelkiego rodzaju zabytków rękopiśmiennych, dotyczących kultury, dziejów i stosunków wewnętrznych i zewnętrznych państwa lub jego części.

Art. 4. Zarząd Archiwów Państwowych należy do Wydziału A. P. Wydział A. P. czuwa nad biegiem spraw w archiwach, projektuje budżet archiwów, czuwa nad jego ścisłym wykonaniem, przedstawia urzędników archiwalnych do nominacji Ministrowi, wgląda w działalność poszczególnych archiwów, zdaje sprawę Ministrowi z działalności dyrektorów archiwów i archiwistów na mocy otrzymanych od nich doniesień i wizytacji archiwów, zatwierdza podział zajęć w archiwach, czyni uwagi co do tego podziału, czuwa nad wykonaniem programu wydawnictw archiwalnych, rozpatruje podania poszczególnych urzędników archiwalnych i w razie potrzeby zwraca się z odpowiednimi wnioskami do Ministra, udziela urlopów urzędnikom archiwalnym prócz dyrektorów archiwów i archiwistów, których podania w tej materji przedstawia Ministrowi, troszczy się o przygotowanie odpowiednio wyszkolonych urzędników archiwalnych.

Art. 5. A. P. przygotowuje wnioski, dotyczące regulaminów i instrukcji archiwalnych, układa plany wydawnictw, przedstawia swe wnioski Radzie Archiwalnej, rozpatruje wnioski jej członków i daje bieg jej opinjom, w

razie braku odpowiedniego, uchwalonego przez Radę Archiwalną i zatwierdzonego przez Ministra przepisu regulaminowego, wydaje do-
raźne zarządzenia.

Art. 6. Do czasu zasadniczego rozstrzygnięcia przez Radę Ministrów, przejmowanie przez archiwa państwowe registratorów i archiwaliów, będących w posiadaniu władz państwowych, odbywać się będzie na zasadzie porozumienia Ministerstwa W. R. i O. P. z odnośnym ministerstwem co do czasu, jak i co do zakresu przejmowanych aktów.

Art. 7. Ministerstwo W. R. i O. P. przez swe organy czuwać będzie, aby archiwalja, nie mające należytej opieki, lub takie, których właściciel gotów byłby odstąpić je Państwu Polskiemu, włączane były, jako części składowe lub jako depozyty, do archiwów państwowych.

Art. 8. Archiwa państwowe obowiązane są na żądanie urzędów państwowych dokonywać wszelkiego rodzaju kwerend i poszukiwań archiwalnych, same sporządzać lub kierować sporządzaniem odpisów, regestów i tłumaczeń dokumentów, przechowywanych w archiwach, oraz udostępniać delegowanym do badań archiwalnych urzędnikom państwowym korzystanie z potrzebnych im materiałów archiwalnych. Sposób korzystania urzędów z archiwów państwowych, zakres prac, jakie winny wykonywać dla nich archiwa państwowe, określa przepisy specjalne, wydane przez Ministra W. R. i O. P.

Art. 9. Każde ministerstwo przy przekazywaniu akt swoich do archiwum może zakwalifikować pewne działy lub poszczególne woluminy jako akta tajne. Dostęp do akt tajnych nawet w celach urzędowych będą miały tylko osoby zaopatrzone w specjalne pozwolenie Ministra W. R. i O. P., wydane w porozumieniu z właściwym ministrem.

Art. 10. Archiwa państwowe obowiązane są na życzenie osób prywatnych dokonywać kwerend i poszukiwań archiwalnych, sporządzać odpisy, regesty, tłumaczenia dokumentów, przechowywanych w archiwach, zestawiać kopje z oryginałami za wynagrodzeniem i w sposób, który określa przepisy specjalne, wydane przez Ministra W. R. i O. P. Wpływy z tego źródła przechodzą do Skarbu Państwa.

Art. 11. Archiwa państwowe obowiązane są współdziałać w pracy naukowej przez udostępnianie materiałów archiwalnych drogą ich publikacji oraz przez depuszecanie do korzystania z archiwów osób prywatnych i urzędowych oraz ciał naukowych w sposób, który określi regulamin, wydany przez Ministra W. R. i O. P.

III. Opieka techniczna i naukowa nad archiwami i zbiorami archiwalnymi, należącymi do instytucji publicznych, miejskich, gminnych i t. p.

Art. 12. Wydział A. P. na mocy porozumienia Ministra W. R. i O. P. z innymi ministrami i za ich zgodą, zwiędza przez swych urzędników lub delegowanych przez siebie członków Rady Archiwalnej, archiwa instytucji publicznych, gminnych i t. p. i wgląda w ich prowadzenie pod względem technicznym i naukowym.

Art. 13. Delegaci Wydziału A. P. o każdej wizycie sporządzają protokół, zwracając w nim uwagę na stan archiwum, dostrzeżone braki w prowadzeniu, kwalifikacje kierownika i t. p.

Art. 14. Wydział A. P. ocenia stan danego archiwum, udziela jego kierownikowi bezpośrednio wskazówek co do prowadzenia archi-
wum, a w razie potrzeby zawiadamia o zauwa-

żonych brakach odpowiednie władze ministerjalne.

IV. Ratowanie zabytków archiwalnych od zagłady i udzielanie pomocy technicznej i naukowej osobom prywatnym.

Art. 15. Wydział A. P. łącznie z Radą Archiwalną opracowuje projekty ustaw o ochronie zabytków archiwalnych i składa je Ministrowi w celu uzyskania sankcji prawodawczej.

Art. 16. Wydział A. P. gromadzi wiadomości co do pozostających bez opieki zabytków archiwalnych, otacza je doraźną opieką i włącza, jeżeli warunki na to pozwalają, do archiwów państwowych; w razie niemożności dokonania tego, przyczynia się do utworzenia odpowiedniej opieki stałej.

Art. 17. Wydział A. P. udziela osobom i instytucjom prywatnym wszelkiego rodzaju wskazówek co do przechowywania i konserwowania zbiorów archiwalnych.

Art. 18. Wydział A. P. rozłącza opiekę nad zbiorami archiwalnymi osób i instytucji prywatnych, podobnie jak to jest przewidziane w art. 12—14, o ile osoby i instytucje prywatne o opiekę taką się zwróca.

Art. 19. Wydział A. P. dąży do pomnożenia zbiorów państwowych przez nowe nabytki archiwalne.

Art. 20. Na polu ratowania istniejących w kraju zabytków Wydział A. P. obok prac swych urzędników, korzysta również z pomocy delegowanych przez siebie członków Rady Archiwalnej i korespondentów Wydziału A. P.

V. Rewindykacja zbiorów archiwalnych, stanowiących własność Państwa Polskiego.

Art. 21. Wydział A. P. zbiera informacje, dotyczące archiwów i archiwaliów, stanowiących rezultat działalności władz bądź polskich, bądź obcych na terytorjum państwa polskiego, a nie pozostających jeszcze pod zarządem Wydziału A. P., oraz opracowuje plany ich rewindykacji.

Art. 22. Po zatwierdzeniu planu rewindykacji przez W. R. i O. P. oraz, o ile sprawa dotyczy archiwów powstałych z działalności władz okupacyjnych, po porozumieniu z temi władzami, Wydział A. P. podejmuje kroki w celu wprowadzenia w czyn uchwalonych zarządzeń.

Art. 23. W razie, gdyby należało wysłać poszczególne osoby, lub delegacje do odszukiwania i odbioru własności państwa polskiego poza granice kraju, osoby te lub delegacje na wniosek Wydziału A. P. zatwierdza Minister W. R. i O. P.

VI. Personel archiwów państwowych.

Art. 24. Na czele poszczególnych archiwów stoją dyrektorowie archiwów.

Art. 25. Personel urzędniczy w archiwach składa się prócz dyrektora z archiwistów, asystentów i praktykantów.

Art. 26. Oprócz archiwistów, asystentów i praktykantów mogą być używani w archiwach do czynności kancelaryjnych urzędnicy kancelaryjni, do utrzymywania zaś porządku winna być służba niższa w postaci gońców i woźnych.

Art. 27. Urzędników archiwów powołuje Minister W. R. i O. P. zgodnie z pragmatyką służbową, służbę powołuje i przedstawia do zatwierdzenia Naczelnikowi W. A. P. dyrektor archiwum.

VII. Archiwiści objazdowi i korespondenci W. A. P.

Art. 28. Celem wykonywania zadań, związanych z opieką techniczną i naukową nad ar-

OGŁOSZENIA.

„Monitor Polski“ przyjmuje ogłoszenia rządowe, instytucji społecznych i użyteczności publicznej, zaś od osób prywatnych, tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.

Cena za wiersz drobnego pisma (petit) po tekście 1 Mk.

chivami i ratowaniem zabytków archiwalnych od zagłady (p. Art. 12—20), tworzy się urząd archiwistów objadowanych, których czynności określa zatwierdzony przez Ministra W. R. i O. P. regulamin szczegółowy.

Art. 29. Wydział A. P. w pracach swych korzysta z pomocy korespondentów Wydziału A. P., których zadania i sposób powoływania określa instrukcja specjalna, wydana przez Ministra W. R. i O. P.

VIII. Komisja Kwalifikacyjna.

Art. 30. Przy wydziale A. P. czynna jest Komisja Kwalifikacyjna, która rozpatruje kwalifikacje osób, ubiegających się o urzędy oraz poddaje je w razie potrzeby egzaminom z przedmiotów, których znajomość wymagana jest przez przepisy o służbie archiwalnej.

IX. Rada Archiwalna.

A. Zadania Rady Archiwalnej.

Art. 31. Rada Archiwalna:

a) rozpatruje regulaminy i instrukcje archiwalne, przepisy co do urzędów archiwów i programy wydawnicze archiwów;

b) na żądanie Ministerstwa W. R. i O. P. służy czynną pomocą w dziedzinie opieki nad archiwami, znajdującymi się poza archiwami państwowymi, oraz przy rewindykacji archiwów, należących do państwa polskiego.

B. Organizacja Rady Archiwalnej.

Art. 32. Do Rady Archiwalnej należą z urzędu Naczelnik Wydziału A. P. i dyrektorowie archiwów. Nadto wchodzi do niej z urzędu przedstawiciele poszczególnych Ministerstw po jednym z każdego Ministerstwa oraz przedstawiciele władz kościelnych.

Art. 33. W skład Rady Archiwalnej, oprócz członków z urzędu, wchodzi najwyżej 12 członków, mianowanych przez Ministra na wniosek Naczelnika Wydziału A. P. na okres lat 5-ciu z pośród osób zasłużonych w dziedzinie archiwistyki i badań archiwalnych.

Art. 34. Radzie Archiwalnej przewodniczy Minister W. R. i O. P., w razie jego nieobecności kieruje obradami Naczelnik Wydziału A. P.

Art. 35. Sekretarzem Rady Archiwalnej jest urzędnik Wydziału A. P., delegowany do tych czynności przez Naczelnika Wydziału A. P.—Sekretarz ten ma w Radzie Archiwalnej głos tylko doradczy.

Art. 36. Sekretarz Rady Archiwalnej wywiera członków na posiedzenia, przygotowuje i przedstawia do zatwierdzenia przewodniczącemu projekt porządku dziennego obrad i prowadzi protokół posiedzeń Rady Archiwalnej.

C. Działalność Rady Archiwalnej.

Art. 37. Przewodniczący Rady Archiwalnej zwołuje zebrania ogólne w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, niż 2 razy do roku.

Art. 38. Przewodniczący wprowadza na porządek obrad zarówno wnioski Wydziału A. P., jak też wnioski członków Rady Archiwalnej.

Art. 39. Do przygotowania poszczególnych spraw na żądanie Wydziału A. P., lub z własnej inicjatywy Rada Archiwalna może powoływać pod przewodnictwem członka Rady Archiwalnej komisje, w których mogą brać udział również osoby nie należące do Rady Archiwalnej.

Art. 40. Komisje obowiązane są składać wyniki swych prac Wydziałowi A. P. w terminach z góry określonych; Wydział A. P. winien przez sekretarza Rady Archiwalnej zdawać sprawę z prac dokonanych oraz z projektów na najbliższym ogólnym posiedzeniu Rady Archiwalnej.

Art. 41. Naczelnik W. A. P. może delegować członków Rady Archiwalnej do wykonywania czynności, związanych z zadaniami Wydziału A. P.

Art. 42. Członkowie Rady Archiwalnej nie otrzymują żadnego wynagrodzenia za swą pracę, prócz zwrotu kosztów połączonych z delegacjami i przyjazdami na posiedzenia Rady Archiwalnej.

Art. 43. Naczelnik Wydziału A. P. składa opinie Rady Archiwalnej do zatwierdzenia Ministrowi, po zatwierdzeniu wprowadza je w wykonanie, w razie niezakceptowania ich przez Ministra W. R. i O. P. komunikuje o tem na najbliższym zebraniu Rady Archiwalnej.

X. Przepisy przejściowe.

Art. 44. Od chwili przekazania Archiwów Państwowych przez władze okupacyjne władzom

polskim do czasu przeprowadzenia reorganizacji archiwów państwa polskiego czynne będą następujące archiwa państwowe:

w Warszawie:

1. Archiwum Główne Akt Dawnych,
2. „ Akt Dawnych,
3. „ Skarbowe,
4. „ Ministerstwa W. R. i O. P.
5. „ Wojskowe, oraz

6. archiwa miejscowe w Lublinie, Piotrkowie i Płocku,

każde w tym składzie materiałów, jaki zawierać będzie w chwili przekazania danego archiwum Ministerstwu, o ile się nie ukaże następnie osobne rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. co do przeniesienia archiwów do innego archiwum lub włączenia nowych materiałów do danego archiwum.

Art. 45. Obok czynnych do czasu reorganizacji archiwów państwa polskiego 5 archiwów w Warszawie i 3 archiwów miejscowych, zakładane będą przez Wydział A. P. mocą osobnego każdorazowego rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. inne archiwa miejscowe. Odnośnie rozporządzenie wskaże zakres działalności oraz oznaczy terytorjum i okres czasu, z jakich akta mają do danego archiwum napływać.

Art. 46. Pozostałe po urzędach rosyjskich i powstałe w okresie okupacji registry i archiwa państwowe albo będą włączone do istniejących archiwów, albo wejdą do nowo tworzonych archiwów miejscowych, albo wręcz będą przekazane odpowiednim władzom państwowym polskim do użytku bieżącego, na żądanie właściwego Ministerstwa.

Warszawa, d. 31 lipca 1918 r.

† Aleksander Kakowski, Arcybiskup

Zdz. Lubomirski.

Józef Ostrowski.

M. P.

za Prezydenta Ministrów

St. Dzierżbicki.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Warszawa, 7 sierpnia 1918 r.

Kto w przyszłości badać będzie życie polskie podczas wszechświatowej wojny, treść wewnętrzną tego życia, nie zaś tylko bijące w oczy fakty i wydarzenia, będzie musiał głęboko wnikać w ewolucję naszej psychiki zbiorowej, w te zmiany, jakie pod wpływem wojny odbywały się w pojęciach, sądach, w światopoglądzie i w wymaganiach stawianych przez naród samemu sobie w jego dążeniu do lepszego jutra.

Ewolucja to duża i istotna. Wyraża się przedewszystkiem w nowej skali zainteresowań naszego społeczeństwa, w nowej dziedzinie jego emocji, zabiegów, niepokojów i nadziei. Rozszerzony został horyzont myśli zbiorowej, która tak niedawno jeszcze zawarta była w tych ciasnych ramach, jakie jej narzucały warunki politycznej niewoli. Wówczas to, naród nie widząc dróg wyjścia na szeroki dziedziniec wolnego i bujnego życia, nie odczuwając nawet możliwości narodowego wyzwolenia, trwał w pewnym duchowym ubóstwie i upośledzeniu. Wyrażało się ono w dużej jednostronności przy ocenianiu tych dóbr i wartości, które się na treść społecznego i narodowego życia.

Nastroj apolityczny ogółu sprawiał, że nawet sfery inteligentne żyły u nas tem tylko dobrem duchowem, które bądź co bądź mogło się jakoś i wówczas rozwijać. W naszym spazmowanym bytowaniu politycznym zatraciliśmy poczucie należytej pod tym względem klasyfikacji. To, co stanowiło podstawę, warunek nieodzowny normalnego rozwoju narodu, nie było przedmiotem tego zainteresowania, jakim były sprawy i zagadnienia, stanowiące niejako uzupełnienie narodowego bytu, większe lub mniejsze tego bytu wzbogacenie.

Wypędzeni z dziedziny wielkiej twórczości narodowej w kierunku politycznym i społecznym — uszliśmy z jednej strony w pracę przyziemną, z drugiej — w sztukę, szukając w tej ostatniej nie tylko podnioty do życia ale wprost zapomnienia. Teatr, literatura stały się bliższymi inteligencji polskiej niż największe, najbardziej podstawowe zagadnienia naszego zbiorowego bytu. Stopniowo zanikało poprostu zrozumienie owych zagadnień. Nad myślami panowała przeszłość jako piękna legenda nieledwie, terazniejszość była dla nich wielką — przyszłość tajemniczą.

W tych warunkach tępał zmysł rzeczywistości, zacierała się zdolność istotnego czynu, wzrastał natomiast dyktanek estetyzm, pochłaniając siły najlepsze. Ubywało instynktów zdrowych i świadomości i woli — przybywało wrażliwości i przeculenia. Naród stawał się coraz mniej męski, „sen o szpazdie“ śnił się niewiele, sen o wielkości już nikomu prawie. Na tem tle nastąpić mógł jedynie zanik rwanja się ze wszystkich swoich sił do własnej państwowości, mogło przyjść liche i fatalne mniemanie, iż i po za nią i bez niej żyć i rozwijać się można. Świadomość polityczna dziwnie stępiała.

Dziś dopiero budzi się ona, budzi w tempie dość szybkim. Wielkie wstrząśnienie dziejowe uleczyło nas nareszcie. Odzyskujemy miarę rzeczy i spada łuska z naszych oczów. Dziś wiemy znowu, że jedyną formą istnienia dla 20 milionowego narodu może być tylko własne państwo i że w tej mierze niepodpuszczalne są żadne surogaty. I wraz z tem przeświadczeniem — przychodzą nowe interesy, aspiracje, dążności. Odzyskujemy poczucie realności politycznej, z niej nie z dziejów wyłącznie snując wątek swych nadziei i pragnień. I podniety i treści życia szukamy już nie w pięknie wyłącznie, lecz w nowej otwierającej się przed nami konkretnej twórczości... Jest to zwrot w psychice narodu niezmiernie ważny. Bez tego państwa własnego stworzyć niepodobna, chociażby wszystko temu sprzyjało przedziwnie... Ale że właśnie droga do niepodległej Polski, choć stojąca dziś już otworem, jest tak ciężka, energję naszą niewątpliwie to zdwaja i poczynamy wreszcie, żyć, oddychać i istnieć tą jedynie godną nas sprawą i walką. Rośnie nasz rozpęd ducha. Horyzonty myśli naszej rozszerzają się co raz to bardziej. W ciasnym kółku spraw, trosk i zamiarów z przed wojny nie zmieścilibyśmy się już teraz. Odwrót jest niemożliwy. Możemy iść tylko naprzód.

Projektowane władze agrarne. (Urzędy Ziemskie).

I.

Sprawa organizacji władz agrarnych wyłoniła się już w lutym 1917 roku w Komisji Rolnictwa Departamentu Gospodarstwa Społecznego. Od tego czasu uległa ona dość daleko idącym zmianom, i w obecnym stadium rozwoju przedstawia się jako rzecz głębiej przemysłana i posiadająca do pewnego stopnia swą własną historję. Streszczenie tej historji będzie główną treścią niniejszego artykułu; przedewszystkiem jednak należy wyjaśnić, czym się charakteryzują władze agrarne i czem się one różnią od ogólnych władz rolniczych.

Pod pojęciem „władze agrarne“ należy rozumieć specjalne urzędy państwowe, przeznaczone do regulowania struktury terytorjalnej gospodarstw wiejskich, czyli do kształtowania arealu tych gospodarstw, a dalej — do tworzenia nowych jednostek, oraz do wykonywania władzy państwowej w zakresie utrwalenia form terytorjalnych gospodarstw wiejskich. W przeciwieństwie do tego, ogólna administracja rol-

nieza, pomijając właśnie zakres prac władz agrarnych, nie dotyczy tworzenia nowych jednostek gospodarczych ani przebudowy terytorjalnej istniejących, lecz zajmuje się bezpośrednio życiem wszystkich gospodarstw wiejskich. A więc ogólna administracja rolnicza, poza bezpośrednim zarządem dobrami państwowymi, ma na celu popieranie i ochronę techniki produkcji, oraz organizację tej techniki i jej regulację. Władze agrarne mają niejako budować lub przebudowywać gospodarstwa, albo wpływać na ich budowę lub przebudowę; władze zaś „rolnicze“, w ścisłym słowa tego znaczeniu, winny dbać o życie bieżące tych gospodarstw.

W rozwoju historycznym pierwszym i najważniejszym zadaniem, jakie miały do spełnienia władze agrarne, było przeprowadzenie uwłaszczenia włościan. W obecnym stadium rozwoju władze te mają przed sobą szereg zadań specjalnych, jako to: prowadzenie komasacji gruntów, likwidację służebności, podział wspólnot gruntowych, unormowanie parcelacji, prowadzenie państwowej kolonizacji wewnętrznej, popieranie meljoracji rolnych na gruntach mniejszej własności przez tworzenie spółek wodnych i t. p.

Do tych właśnie spraw wypadło przygotować specjalne organa władzy państwowej, które mają się u nas nazywać **Urzędami Ziemijskimi**. Tytuł ten wybrano dlatego, że nazwa „Urząd Agrarny“ byłaby niezrozumiałą dla szerokiej warstwy ludności rolniczej.

Sprawa organizacji naszych władz agrarnych genetycznie wiąże się ze sprawą scalania gruntów, poruszoną na wiosnę r. 1916 w Centralnym Towarzystwie Rolniczym. Podniesiono tam mianowicie konieczność przyjęcia z pomocą tym wszystkim wsiom w kraju, w których scalanie gruntów przerwane zostało przez wojnę. Wsie takie znalazły się istotnie w położeniu bardzo trudnym; należałoby więc rozpocząć prace komasacyjne jaknajprędzej dokończyć. Uświadomiano sobie również w Centralnym Towarzystwie Rolniczym potrzebę niezwłocznej komasacji w miejscowościach, zniszczonych zupełnie przez działania wojenne. W rezultacie rozważań powyższych Centralne Towarzystwo Rolnicze wystąpiło do władz okupacyjnych z podaniem o zezwolenie na zorganizowanie specjalnej Komisji Komasacyjnej, jednej na całą okupację niemiecką, z siedzibą w Warszawie, która przy pomocy swych komisarzy prowadziłaby scalanie gruntów. Projektowano utworzyć również drugą komisję w Lublinie.

Po złożeniu władzom okupacyjnym niemieckim omawianego podania wraz z memorjałem, Centralne Towarzystwo Rolnicze dłuższy czas prowadziło pertraktacje z temi władzami. Pertraktacje te trwały aż do czasu powołania do życia Tymczasowej Rady Stanu i zorganizowania Departamentu Gospodarstwa Społecznego.

W Departamencie Gospodarstwa Społecznego sprawą komasacji zajęła się Komisja Rolnictwa. Opierając się na materiałach, zebranych przez Centralne Towarzystwo Rolnicze, Komisja ta opracowała przepisy o organizacji władz komasacyjnych oraz przepisy tymczasowe o prowadzeniu komasacji w Królestwie Polskim. Projekty Komisji zostały zatwierdzone przez Wydział Wykonawczy Tymczasowej Rady Stanu w dn. 24 kwietnia 1917 r.

W myśl tych projektów miała być utworzona Główna Komisja Komasacyjna w Warszawie w składzie następującym: przewodniczącym Główny Komisja Komasacyjnej miał być urzędnik, mianowany na to stanowisko przez Tymczasową Radę Stanu, członkami — 2 delegaci Departamentu Gospodarstwa Społecznego, 2 delegaci Departamentu Spraw Wewnętrznych, 2 delegaci Departamentu Sprawiedliwości, oraz po jednym delegacie od Towarzystwa Kredytowego Ziemijskiego i Centralnego Towarzystwa Rolniczego.

Na prowincji Komisja miała działać za pomocą swych komisarzy. Oprócz Komisji Głównej istniałyby Komisje Powiatowe, jako organa do pewnego stopnia pośredniczące między Komisją Główną a stronami.

Wobec rozwijania się Komisji Rolnictwa Departamentu Gospodarstwa Społecznego cała sprawa w tym okresie nie mogła być dalej posunięta.

W nowe stadium swego rozwoju sprawa organizacji władz agrarnych weszła z dniem 1 września 1917 r., kiedy przy Departamencie Gospodarstwa Społecznego powstał Wydział Reform Agrarnych. Wydział ten powołany został do życia w pierwszym rzędzie w celu zorganizowania sprawy scalania gruntów.

Wydział Reform Agrarnych niezwłocznie nawiązał kontakt z Komisją Komasacyjną Wydziału Budowlanego G. K. R. w Lublinie, która zorganizowała się w tym samym czasie, gdy Centralne Towarzystwo Rolnicze prowadziło pertraktacje z władzami niemieckimi. Pierwotnie Komisja ta zajęła się całą sprawą tylko teoretycznie, oraz prowadziła studia przygotowawcze, gromadziła dane statystyczne i t. p. Z wiosną r. 1917 Komisja postanowiła poddać się władzy Komisji Rolnictwa Departamentu Gospodarstwa Społecznego. Mogło to jednak nastąpić dopiero po sankcjonowaniu wspomnianych wyżej przepisów o organizacji władz komasacyjnych i o wprowadzeniu komasacji. Gdy się okazało, że sprawa ta nie może być doprowadzona do skutku, Komisja Komasacyjna w Lublinie rozpoczęła prace konkretne, mianowicie rozpoczęła komasację na razie jednej tylko wsi. Wydział Reform Agrarnych poparł usiłowania Komisji Komasacyjnej, delegując do Lublina swego komisarza. Dzięki temu Komisja mogła rozwinąć swą działalność i rozpocząć większą ilość prac komasacyjnych.

Ze swej strony Wydział Reform Agrarnych opracował na podstawie zebranego poprzednio materiału i nabytego doświadczenia szczegółowe przepisy o scalaniu gruntów rolnych w Królestwie Polskim, oraz projekt ustawy o organizacji władz agrarnych. Jedne i drugie zatwierdzone zostały przez Komisję Przejściową Tymczasowej Rady Stanu w dn. 23 października r. 1917. Zanim jednak Kancelarja Komisji Przejściowej Tymczasowej Rady Stanu zdążyła przesłać zatwierdzone projekty do akceptacji ich przez władze okupacyjne, nastąpiła zmiana w organizacji rządu polskiego, wobec czego sprawa przyznania im mocy obowiązującej uległa zwłoce. Stan taki trwał przez szereg miesięcy i dopiero teraz powstała możliwość sankcjonowania omawianych przepisów. W ciągu całego tego czasu przepisy musiały ulegać pewnym zmianom, zasadniczo jednakże projekt organizacji Urzędów Ziemijskich mało się różni od pierwotnego projektu Wydziału Reform Agrarnych.

Z Wojska Polskiego.

Inspektorat szkół piechoty ogłasza:

W dniach 16, 17, 19 i 20 sierpnia 1918 r. odbędzie się przegląd wojskowo-lekarski (nowo otwarty kurs) kandydatów do Szkoły Podchorążych W. P.

Warunki przyjęcia są następujące:

1. Nieposzlakowany charakter.
2. Ukończonych 18 lat, a nieprzekroczono 27 lat życia.
3. Ukończenie co najmniej 6 klas szkoły średniej (kandydaci z ukończoną maturą mają pierwszeństwo).

Podania o przyjęcie do Szkoły wnosić można do dnia 19 sierpnia b. r. w Inspektoracie Szkół Piechoty, Warszawa, Krakowskie-Przedmieście № 36, 3 piętro, w godzinach od 10 do 12 i od 4 — 6 oraz przez Główne Urzędy Związku do Wojska Polskiego.

Do podania należy dołączyć:

1. Świadcstwo szkolne z ukończenia minimum 6 klas.
2. Metrykę urodzenia, wzgl. inny dokument, stwierdzający datę i miejsce urodzenia.
3. Świadcstwo, iż kandydat nie był karany, wystawione przez władze miejscowe (Mileja, Magistrat, Urząd gminny i t. p.).
4. Dla tych kandydatów, którzy nie ukończyli 21 lat życia zalegalizowane pozwolenie rodziców, wzgl. opiekunów.
5. Własnoręcznie napisany życiorys, obejmujący wychowanie domowe, wykształcenie szkolne, pracę w zawodzie cywilnym, uprawiane sporty, zawód i stanowisko społeczne rodziców i t. p.
6. Zobowiązanie do 5 letniej służby wojskowej, licząc od dnia ukończenia szkoły.
7. Zobowiązanie rodziców, wzgl. osób trzecich do płacenia opłaty 60 mk. miesięcznie, aż do otrzymania przez kandydata stopnia oficera, na poprawę wikt, ubrania i t. p.

8. Dwie fotografie.

Ci kandydaci, którzy po ukończeniu szkoły piechoty zechcą przejść do artylerji lub kawalerji, muszą się zobowiązać do kupienia przy otrzymaniu stopnia oficera i utrzymania zdanego do służby wojskowej wierzchowca.

Uczniowie będą początkowo przydzieleni do kompanji nowozaciecznych, celem praktycznego wojskowego wyszkolenia, potem przejdą do właściwej Szkoły Podchorążych.

Przegląd wojskowo-lekarski odbędzie się w dniach 16, 17, 19 i 20 sierp. w lokalu Krajowego Inspektoratu przy ulicy Miodowej № 4, poczem przyjęci odjadą do Szkoły Podchorążych w Ostrowiu.

Przyjęcie może mieć miejsce tylko przy zgłoszeniu się osobistym na przegląd.

Inspektorat Szkół nie może zaoferować stanowić czy ktoś zostanie przyjętym lub nie.

Ogłoszenie niniejsze Inspektorat uważa jako odpowiedź na prośby o wyjaśnienia w sprawie szkół.

Celem zabezpieczenia Wojsku Polskiemu potrzebnej ilości podoficerów, przyjmuje Inspektorat Szkół Piechoty W. P. podania osób cywilnych, chcących się oddać zawodowi wojskowemu w charakterze podoficerów do istniejącej od roku szkoły podoficerskiej.

Do Szkoły Podof. będą przyjmowane osoby cywilne w wieku lat 18 do 25 o charakterze nieposzlakowanym, z ukończoną szkołą ludową, miejską, lub dwiema klasami szkół średnich.

Kandydaci muszą się zobowiązać do 6 letniej służby wojskowej, licząc od dnia przyjęcia do szkoły.

Jest przewidzianem staranie się o zawrowanie podoficerom, którzy odbyli nienaganą 6 letnią służbę wojskową, odpowiadającą ich uzdolnieniu służby cywilnej państwowej.

Podania należy wnosić do Inspektoratu Szkół Piechoty, Warszawa, Krakowskie-Przedmieście № 36, 3 piętro w godzinach od 10 do 12 i od 4 — 6 oraz do Głównych Urzędów Związku do W. P.

Do podań należy dołączyć:

- 1) Metrykę urodzenia względnie inny dokument, stwierdzający datę i miejsce urodzenia.
- 2) Świadcstwo, iż kandydat nie był karany, wystawione przez władze miejscowe (Mileja, Magistrat, Urząd gminny i t. p.).
- 3) Świadcstwo szkolne.
- 4) Zalegalizowane pozwolenie rodziców, wzgl. opiekunów dla tych kandydatów, którzy nie ukończyli 21 lat życia.
- 5) Własnoręcznie napisany życiorys.
- 6) Zobowiązania do 6 letniej służby w wojsku.

Po odpowiednim ukończeniu Szkoły Podoficerskiej otrzyma uczeń Szkoły stopień podoficerski. Uczniowie, którzy nie odpowiedzą wymaganiom szkoły, zostanie czas przebywania w szkole policzonym do czynnej służby wojskowej.

Termin wnoszenia podań na kurs obecnie otwarty do 20 sierpnia 1918 r.

Przegląd wojskowo-lekarski odbędzie się w dniach 16, 17, 19 i 20 sierpnia w lokalu Krajowego Inspektoratu przy ulicy Miodowej 4, poczem przyjęci odjadą do Szkoły Podoficerskiej w Ostrowiu.

Przyjęcie może mieć miejsce tylko przy zgłoszeniu się osobistym na przegląd.

KRONIKA POLITYCZNO-SPOŁECZNA.

Z polskiego ruchu ekonomicznego na Śląsku.

Z końcem lipca powstała w Cieszynie polska spółka rolniczo-handlowa „Ziemia”. Instytucja ta posiada już własny obszerny magazyn kolejowy i będzie miała na celu dostarczanie członkom maszyn, nawozów sztucznych i t. p. Brak organizacji takiej dawał się rolnikom śląskim zwłaszcza podczas wojny silnie odczuwać. Oddziały handlowe bowiem tak przy polskim Tow. Rolniczym, jak przy Związku kas Reifeisena nie były w stanie pełnić należycie swego zadania. Nowa spółka ma zaraz na wstępie póg miljon na koron kapitału zakładowego z udziałów. Liczba członków przedstawia się imponującą. Do spółki należy 72 stowarzyszeń, 13 Kółek rolniczych i 170 pojedynczych osób. Prezesem rady nadzorczej „Ziemi” jest poseł dr. Michejda, oprócz tego do zarządu należy poseł k. Londzin, dwóch dyrektorów banków polskich w Cieszynie, kilku nauczycieli, pozatem rolnicy. „Ziemia” wejdzie w stosunki handlowe z Syndykatem Rolniczym w Krakowie i kopalniami soli potasowych w Kaluszu i celem jej będzie nawiązanie kontaktu z bratnimi instytucjami jakoteż fabrykami polskimi, aby polskiemu przemysłowi rolniczemu dać także oparcie na Śląsku, gdzie małe nawet go-

spodarstwa pracują już maszynami, ale dotychczas czeskiemi i niemieckimi. Założenie i szybkie uruchomienie spółki jest świadectwem czynu zbiorowego rolników polskich w księstwie Cieszyńskim.

Polacy na Podolu. Korespondent ukraińskiego „Dnia” ze Lwowa donosi z Podola: „Miasteczka na Podolu mają polsko-żydowski charakter. W każdym miasteczku jest przedstawiciel władzy ukraińskiej. Z jednym takim przedstawicielem spotkałem się. Mówił po ukraińsku, on po rosyjsku; w końcu spytał: „Może pan mówi po polsku”.

Ruch polski rozwija się silnie od rewolucji. Po wsiach zakłada się wszędzie polskie szkoły. Jeszcze w roku 1905 po ogłoszeniu aktu tolerancji religijnej przeszło wielu „opornych” dawniej unitów na rzymsko-katolicki obrządek; z jednej tylko parafii Tęlutyn ponad 3,000 dusz. W Satanowie jest polska szkoła, polskie gimnazjum i amatorska scena polska”.

Dr. Seidler na nowem stanowisku a Polacy. Jak wiadomo dr. Seidler po ustąpieniu z premierstwa został szefem kancelarii cesarskiej. Wobec tego, że jest to stanowisko bardzo ważne i wpływowe, „Czas” krakowski taką robi w związku z jego nowem stanowiskiem uwagę:

„Dr. Seidler, który w polityce zajął bardzo pronosowane przeciwko Polakom stanowisko, został — jak widzimy — powołany na miejsce, które wymaga ogromnej bezstronności, spokojnego i trzeźwego sądu, wzniesienia się ponad walki partyjne i narodowościowe. Nie chcemy przesądzać, czy dr. Seidler potrafi się zdobyć na ten spokój i na ten szeroki pogląd, jaki szef kancelarii powinien okazywać, referując przed monarchą projekty ustaw lub omawiając proponowane nominacje. W każdym razie przeszłość jego musi budzić w stronnictwach i narodach, przeciwko którym dotąd prowadził walkę, dużą dozę nieufności. Politycy polscy powinni też pilnie śledzić jego działalność na nowem stanowisku, a gdyby się okazało, że obejmując nową godność, nie zapomniał równocześnie o swej przeszłości, powinni starać się natychmiast odeprzeć i sparaliżować ewentualny jego wpływ”.

Tarcia rosyjsko-ukraińska. Komisja rosyjska zaproponowała jak donosi „Germanja” oddanie Ukrainie żądanej przez nią obszaru nad Prypieciem z 1,300,000 ludności oraz liniami kolejowymi Pińsk—Rzeczycza wraz ze stacją Żłobin w zamian za co żądano, aby Ukraina uznała 70% okręgu dońskiego jako należący do Rosji, gdyż na Ukrainie przebywa mniej niż 20% całej ludności byłego imperjum rosyjskiego, które zaopatruje się w węgiel z zagłębia donieckiego. Wskutek uporu ze strony delegatów ukraińskich pertraktacje utknęły na tym punkcie.

Gradec styryjski zalewany przez Słowenów. Wschodniemieckie pisma wiedeńskie zwracają ostatnimi czasy uwagę na zalew Gradcu styryjskiego, po niemiecku Graz, przez Słowenów. Nabywają oni mianowicie coraz więcej domów w mieście i okolicy. W samym Gradcu już przeszło 50 kamienic przeszło z rąk niemieckich w słoweńskie.

Z magistratu. Na wczorajszym posiedzeniu magistratu st. m. Warszawy zatwierdzono regulamin Rady opieki moralnej nad młodzieżą przy delegacji wydziału szkolnego. Celem tej Rady jest przeciwdziałanie demoralizacji młodzieży po za szkoła oraz podniesienie jej poziomu moralnego. Magistrat uchwałił przerwać wypłatę zapomóg pracownikom szpitalnym na lepsze odżywianie się po przebywaniu tyfusie plamistym, postanowił wyznaczyć komisję do objęcia cegielni w Markach składającą się z pp.: R. Grabjela, inż. L. Knauffa, W. Grabowskiego, R. Eichlera i W. Garczyńskiego. Na wniosek Wydziału szpitalnictwa magistrat pozwolił na urządzenie łezalni dla chorych gruźliczych w szpitalu Przemienienia Pańskiego na Pradze kosztem 6,500 mr., wypłacić szpitalowi polskiego Czerwonego Krzyża sumę 87,560 mr. za korzystanie z 420 łóżek, wreszcie asygnować 8,400 mr. na budowę łazienki na Wiśle dla studentów uniwersytetu i politechniki. Do rady nadzorczej Wydziału zaopatrywania został delegowany starszy referent urzędu apropryacyjnego p. L. Zaborowski i do delegacji Wydziału administrowania majątkiem miejskim również starszy referent tegoż urzędu inż. Wł. Brauman.

TELEGRAMY.

Stany Zjednoczone i Japonja interwenjują razem.

Londyn, 6 sierpnia (W.A.T.). Biuro Reutera. Zastępca sekretarza stanu Stanów Zjednoczonych ogłasza następujący komunikat do dzienników w sprawie amerykańsko-japońskiej akcji na Syberji:

Zgodnie z opinią, do której rząd Stanów Zjednoczonych, doszedł po dokładnem i kilkakrotnem zbadaniu położenia całego, interwencja militarna w Rosji przyczyniłaby się raczej do zwiększenia zamętu, aniżeli do uzdrowienia sytuacji i szkodziłaby raczej Rosji w obecnem jej położeniu. Wyrażamy obecnie całą naszą energję w tym kierunku, aby za wszelką cenę odnieść zwycięstwo na zachodzie, byłoby więc, zdaniem Stanów Zjednoczonych, rzeczą wysoce nierozważną siły nasze w warunkach obecnych rozpraszać, lub też je marnować. W tych warunkach akcja militarna w Rosji o tyle tylko jest możliwa, o ile zapewnić może

pomoc i poparcie Czecho-Słowakom w walce ich przeciwko uzbrojonym niemieckim i austro-węgierskim jeńcom wojennym i o ile akcja ta popiera te usiłowania w kierunku samodzielnosci lub samoobrony, w imię których Rosjanie z Władystoku, Murmanu i Archangielska skłonni są przyjąć tę pomoc. Na razie wojska amerykańskie użyte zostaną do strzeżenia zapasów wojennych, które później potrzebne być mogą, wojskom rosyjskim, oraz od udzielenia takiej pomocy, jaką Rosjanie przy organizacji własnej samoobrony uznają za pożądaną.

Stany Zjednoczone i Japonja to jedyne mocarstwa, które w chwili obecnej są w stanie wystąpić na Syberji z należytą siłą w celu urzeczywistnienia wyżej wyłożonych zadań.

Rząd Stanów Zjednoczonych zaproponował wobec tego rządowi japońskiemu, aby każdy z obu rządów wysłał do Władystoku oddział w sile kilku tysięcy ludzi i żeby oddziały te przy obsadzeniu Władystoku, występowały solidarnie, jako jednolita siła. Rząd japoński wyraził na to przedsięwzięcie swoją zgodę. Rząd Stanów Zjednoczonych pragnie otwarcie i uroczystie zakomunikować ludności Rosji, że nie zamierza wcale naruszać suwerenności jej politycznej, ani też mieszać się do jej spraw wewnętrznych w tych nawet okęgach, które wojska amerykańskie obsadzić będą może musiały i że niema na oku jakiegokolwiek ograniczenia jej nietykalności terytorjalnej, ani dziś ani później. Plany te i zamiary Stanów Zjednoczonych zakomunikowane zostały rządowi Anglii, Francji i Włoch, które zasadniczo się na nie zgodziły.

Aresztowania w Moskwie.

Moskwa, 7 sierpnia. (W. A. T.). „Izwiestja” donoszą, że w dniu wczorajszym aresztowano w Moskwie kilku wybitnych przedstawicieli burżuazji angielskiej i francuskiej. W związku z posuwaniem się Anglików i Francuzów w obwodzie murmańskim uwięziono wczoraj w Moskwie oficerów francuskich i serbskich, działalność których wydawała się rządowi sowiektów podejrzaną.

Masaryk na Syberji.

Moskwa, 6 sierpnia. (W. A. T.). Według doniesień „Izwiestji”, profesor Masaryk w drodze do Samary przybył do Władystoku.

Upadek Horwata.

Moskwa, 6 sierpnia. (W. A. T.). Z Władystoku donoszą, że upadku rządu Horwata oczekiwano należy każdej chwili. Z uwagi na rozgoryczenie, wywołane wśród ludności przez gabinet koalicyjny, przedstawiciele koalicji postanowili odmówić dalszego poparcia Horwatu.

O zboże ukraińskie.

Kijów, 6 sierpnia. (W. A. T.). Dziś rozpoczęły się w Kijowie pomiędzy pełnomocnikami niemieckimi i austro-węgierskimi z jednej, a przedstawicielami rządu ukraińskiego z drugiej strony rokowania w sprawie zawarcia nowej umowy, normującej wywóz i dowóz.

Szczegóły strajku kolejowego na Ukrainie.

Berlin, 6 sierpnia. (W. A. T.). „Nord. Alg. Ztg.” otrzymuje z Kijowa ze specjalnego źródła wiadomość następującą:

Według posiadanych dowodów, nie ulega żadnej wątpliwości, że strajk z motywów politycznych inspirowany był zewnątrz i skierowany bezpośrednio przeciwko rządowi i państwu centralnym. Aresztowano kilku agitatorów, którzy przybyli z Wielkorosji. Organizacja rozporządza wielkimi środkami. W jednym tylko okręgu charkowskim ma podobno do rozporządzenia 10 milionów rubli. W jakim duchu strajk jest kierowany, wynika z proklamacji komitetu tajnego, która brzmi: Zbliża się czas wyswobodzenia robotników, właścian i całej biedoty na Ukrainie od gwałcicieli i ucisku ich, hetmana, Niemców i hajdamaków. Powstańmy wszyscy do walki przeciwko nim. Zadaniem kolejarzy jest wstrzymanie ruchu, aby przeciwnik nie mógł przesuwać wojsk swoich. Pomóżcie więc przez wstrzymanie ruchu tysiącom chłopów, którzy w chwili odpowiedzialnej napełnią miasta z bronią w ręku.

Gdy organizatorowie strajku zobaczyli, że cel strajku, wstrzymanie ruchu, nie może być osiągnięty, usiłują przez akty gwałtu przeszkadzać ruchowi. W rozmaitych miejscach wysadzony został w powietrze tor kolejowy, w innych znowu uszkodzone zostały środki przewozowe, ostrzeliwano pociągi, grożono służbie kolejowej. Dnia 29 lipca dokonany został ze strony pewnego robotnika z warsztatów kolejowych zamach na ministra kolei, Butenkę, który jednak na szczęście się nie udał.

Terrorystyczne środki te zmuszają niemieckie i austro-węgierskie władze kolejowe do stosowania bezwzględnie w porozumieniu z rządem ukraińskim środków prawnych. Niektóre osoby, którym udowodniono uczestnictwo w takich aktach gwałtu, zostały przez sądy wojenne skazane na śmierć, wiele innych uwięziono. W ostatnich dniach utrwalilo się wrażenie, że strajk słabnie i że ruch kolejowy zbliża się z wolna do normalnego.

Delegacja krymska w Berlinie.

Berlin, 7 sierpnia. (W. A. T.). Z Symferopola przybyła do Berlina delegacja rządu krymskiego, z ministrem skarbu, hr. Tatischevem na czele.

Ostatnie wiadomości.

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Urządowo. Wielka Kwatera Główna. Dnia 7 sierpnia 1918 r.

ZACHODNI TEREN WALK.

Grupa wojsk następcy tronu bawarskiego księcia Ruprechta.

Liczba jeńców w wczorajszych walk na północ od Sommy wzrosła do 280. Atak angielski na południe od drogi Bray-Corbis załamał się przed naszymi nowymi linjami. Działalność wywiadowcza była po obu stronach Lys i nad Avre niezwykle ożywiona. Na północny zachód od Montdidier częściowy atak nieprzyjacielski nie mógł rozwinąć się dzięki ogniom naszemu.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

W godzinach rannych walki lokalne nad Vesle. Na wschód od Vesle wzięliśmy w czasie ataku przez Vesle jeńców. Pod wieczór gwałtowna walka ogniowa, po której po obu stronach Braisne i Bazeches nastąpiły silne ataki przeciwnika. Odparte zostały częściowo ogniem, częściowo kontratakami.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Foch marszałkiem Francji.

Paryż, 7 sierpnia. (W. A. T.). Rada ministrów nadała Fochowi godność marszałka Francji, Petaina zaś odznaczyła medalem wojennym.

REPERTUAR TEATRÓW WARSZAWSKICH.

Teatr Rozmaitości. Dziś i jutro „Profesor Stolicyn”.

Teatr Letni. Dziś i jutro „Dudek”.

Teatr Nowości. Dziś „Trójka hultajska”.

Z giełdy.

Warszawa, d. 7.VIII 1918 r.			
Obligacje m. Warszawy 6%	176,00	—	—
5% Obl. B. Ziemiańsk. za Mk. 100	—	—	—
Listy ziemskie 4 1/2%	181,50	180,50	—
„ 4%	—	—	—
Listy miejskie 5%	169,00	168,00	—
„ 4 1/2%	—	—	—
„ m. Łodzi 5%	—	—	—
„ 4 1/2% VI S.	—	—	—
Waluta: Ruble (500)	125,75	123,50	—
„ (100)	135,50	136,00	—
Korony	55,75	55,50	—

Opuścił tłocznię Drukarni Państwowej

II-gi i III-ci tom

„Projekt Konstytucji Państwa Polskiego i ordynacji wyborczej sejmowej”.

Projekt był opracowany przez Komisję sejmowo-konstytucyjną T. R. S., a wydany został przez rząd polski.

Skład główny w księgarni Gebethnera i Wolffa.